

Malakocenozy Gorczańskiego Parku Narodowego ze szczególnym uwzględnieniem zespołu buczyny karpackiej

Malacocoenoses of the Gorce National Park with focus on a gastropod assemblage in the Carpathian beech forest

MARCIN KASZUBA¹, EWA STWORZEWICZ²

¹ e-mail: kaszuba1SEZ@interia.pl

² Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN
31–016 Kraków, ul. Sławkowska 17
e-mail: stworzewicz@isez.pan.krakow.pl

Słowa kluczowe: ślimaki lądowe, małże, zbiorowiska roślinne, teren chroniony.

W pracy przedstawiono wyniki badań malakologicznych przeprowadzonych w latach 2007–2009 na terenie Gorczańskiego Parku Narodowego. Wydzielono malakocenozy związane z sześcioma zbiorowiskami roślinnymi: buczyną karpacką, olszyną karpacką, borem świerkowo-jodłowym, górskimi łąkami, młakami oraz murawami. Ponadto rozpoznano nieliczne gatunki mięczaków zasiedlające środowiska wodne. Łącznie zidentyfikowano 62 gatunki ślimaków lądowych należące do 19 rodzin, dwa gatunki ślimaków wodnych oraz jeden gatunek małża. Cztery spośród wszystkich gatunków: białek wysmukły *Carychium tridentatum*, poczwarówka bezzębna *Columella edentula*, przezrotka szklista *Vitrina pellucida* i szklarka biała *Aegopinella pura* występowały w każdej z sześciu malakocenz. Najliczniejsza i najbardziej zróżnicowana malakocenoza jest związana z buczyną karpacką, gdzie zidentyfikowano 53 gatunki ślimaków. Struktura zoogeograficzna tej malakocenozy charakteryzuje się dużym udziałem ślimaków karpackich (11 gatunków) i alpejsko-karpackich (4 gatunki), wśród których są dwa endemity karpackie: świdrzyk górski *Balea stabilis* i świdrzyk krępy *Vestia gulo*. Badania ilościowe klasyczną metodą Öklanda w buczynie karpackiej ujawniły tylko 32 gatunki ślimaków, czyli niecałe 60% wszystkich gatunków stwierdzonych w tym typie lasu, a zagęszczenie wynosiło od 157 do 388 osobników/m². Eudominantem był białek wysmukły (39,6%), dominantem szklarka biała (14,08%), a subdominantami – szklarka przezroczysta *Vitrea diaphana* (8,23%), krążalek malutki *Punctum pygmaeum* (8,23%), białek malutki *Carychium minimum* (5,86) i stożeczek drobny *Euconulus fulvus* (5,86%). Malakofauna lądowa Gorczańskiego Parku Narodowego obejmuje 17 gatunków wpisanych na Czerwoną listę zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce, co stanowi 27,42% wszystkich gatunków ślimaków lądowych stwierdzonych w GPN. Szczególnie cennym gatunkiem jest poczwarówka zwięziona *Vertigo angustior* znajdująca się na liście gatunków chronionych oraz w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej UE.